

Arkivsak-dok. 17/15645-23
Saksbehandler Gunn Marit Christenson

Saksgang Møtedato
Formannskapet 25.09.2018
Bystyret

Lokalisering av "Ibsenbiblioteket"

Rådmannens innstilling:

1. Fase 2 av arkitektkonkurransen for «Ibsenbiblioteket» igangsettes, for å gjennomføre finansieringsprosessen av kr. 130 mill. eksterne investeringsmidler.
2. Konkurransen skal omfatte nytt bibliotek med integrert innbyggjerservice og et besøksenter for Henrik Ibsen. Kostnaden knyttet til dette er kr. 1.6 mill. og ligger inne i vedtatt budsjett for hovedprosjektet.
3. «Ibsenbiblioteket» lokaliseres i Kulturkvartalet.

Bakgrunn for saken

I tråd med framdriftsplanen for hovedprosjekt "Ibsenbiblioteket" legges nå saken om valg av lokalisering fram til politisk behandling. Prosjektplan hovedprosjekt "Ibsenbiblioteket" 2016-2019 ble vedtatt av Skien bystyre 15.12.2016 (sak 243/16). Det er gjennomført lokaliseringsanalyser på både Kulturkvartalet og Meierikvartalet, i tråd med vedtaket bystyret fattet 01.06.17 (sak 81/17 Ibsenbiblioteket - Lokalisering og videre prosess). Videre vedtok bystyret en kommunal ramme på kr. 200 mill. (2017 kr.) + MVA for prosjektet. I den politiske behandlingen i formannskapet 29.08.17, ble prosjektet presentert til kr. 330 mill. (2017 kr.) + MVA. Differansen på kr. 130 mill., mellom den kommunale rammen og en fullskala bygging av prosjektet, skal hentes inn av ekstern finansiering. I behandlingen i formannskapet ble det vedtatt noen tilleggspunkter 7., 8. og 9.

Punkt 9 i vedtaket i formannskapet 29.08.17: «Eksterne midler må være avklart før endelig tomtevalg og arkitektkonkurranse fase 2 igangsettes.»

Saken om tomtevalg og igangsetting av fase 2 legges nå fram før ekstern finansiering er på plass. Dette på grunn av at tegninger på bygget vil være nødvendig for å skaffe eksterne midler, og dermed må valg av lokalisering foretas. Det er tegninger på bygget, sammen med en beskrivelse på tjenestene, som viser hva som er nyskapende formidling og innovasjon i tilbudet, som igjen vil kunne utløse eksterne investeringsmidler i størrelsesorden kr. 130 mill. Det vil være ulike aktører som er aktuelle for ekstern finansiering, men Kulturdepartementet vil være den største bidragsyteren. Det er avholdt møter med Kulturdepartementet i november 2017 for å avstemme prosessen knyttet til å få på plass statlig finansiering til prosjektet. Kulturdepartementet peker på Nasjonalbiblioteket som prosjektets kanal inn i departementet. Det ble avholdt møte med Nasjonalbiblioteket i januar 2018 om dette tema. Uttalelse fra Nasjonalbiblioteket ligger vedlagt saken.

Punkt 8 i vedtaket i formannskapet 29.08.17: «Som en del av utredningen om «Kulturkvartalet» og «Meierikvartalet» bør det også utredes med Ibsenhuset hvilke synergieffekter som kan utløses i dialog med disse lokasjonene. Endringer i driftsform for Ibsenhuset kan vurderes dersom det gir positive effekter for prosjektet.»

Det er gjennomført prosess med Ibsenhuset AS. Som en del av denne prosessen er det kartlagt hvilke synergieffekter som kan utløses, dette er omtalt nærmere i saksfremstillingen og i notatet

oppfølging av punkt 7 og 8. Dette notatet ligger vedlagt saken. Uttalelse fra Ibsenhuset ligger også vedlagt saken.

Punkt 7 fra vedtaket i formannskapet 29.08.17: «Nærmere vurdering av om Servicekontoret og/eller Innbyggerservice skal være en del utbyggingen bør belyses bedre når det gjelder økonomi både på investering og drift, før beslutning gjøres.»

Det er gjennomført en prosess med servicesentret, NAV og biblioteket for å utrede innholdet og tjenesten som kan fusjoneres og få sitt tilbud i «Ibsenbiblioteket». Det er også gjort en vurdering på investering og drift knyttet til dette tilbudet. Dette er omtalt nærmere i saksfremstillingen og i notatet oppfølging av punkt 7 og 8. Dette notatet ligger vedlagt saken. Uttalelse fra NAV ligger også vedlagt saken.

Bystyret vedtok 01.06.17 (sak 81/17 Ibsenbiblioteket - Lokalisering og videre prosess) at det skal utarbeides en egen sak på organisering og drift av den nye institusjon. Høst 2017 og vinter og vår 2018 er det startet en utredning på organisering og drift av en framtidig ny institusjon. I denne prosessen har nødvendige instanser i kommunen vært involvert, og det har vært fortløpende dialog på arbeidsplassene biblioteket og servicesentret. Som en del av utredningen er det gjennomført en prosess med Ibsenhuset. Her er det både vurdert hvilke synergieffekter som kan utløses og behov for endra driftsform for Ibsenhuset. Det er gjennomført en utredning av om Servicekontoret og / eller Innbyggerservice skal være en del utbyggingen, og veiledningstjenesten til NAV. Det er også avholdt møter med Telemark museum og Teater Ibsen for å kartlegge grensesnittet mellom de ulike aktørene på Ibsen-feltet i Skien. Det vil bli lagt fram en egen sak på organisering og drift av en ny institusjon, «Ibsenbiblioteket», i 2019. Arbeidet med organisering og drift tas videre i fase 2 når lokalisering er landet. Dette arbeidet vil foregå parallelt med forberedelsene til arkitektkonkurranse fase 2.

Økonomi er en viktig faktor i valg av lokalisering, da tomtene må erverves i alternativet med Meierikvartalet. Det er gjennomført taksering av aktuelle tomter i Meierikvartalet og kjørt en prosess med investorene som har resultert i en intensjonsavtale mellom Skien kommune og Meierikvartalet AS. I Kulturkvartalet vil en utbedring av parken, snu trappa i enden av Skistedet og utbedre Skistredet være nødvendige tiltak for å knytte Kulturkvartalet nærmere sentrum. Økonomi har et eget avsnitt i saksfremstillingen, takst og intensjonsavtale ligger som vedlegg til saken.

Sammendrag

Prosjekt «Ibsenbiblioteket» har gjennomført fase 1 av arkitektkonkurransen. De tre lagene som fikk parallelloppdraget har arbeidet med lokaliseringsanalyser, innspill til innhold, rom- og funksjonsprogram og prinsipper for bærekraft. For å komme videre i arbeidet, og finansiering av 130 mill. eksterne investeringsmidler, med «Ibsenbiblioteket» er det nødvendig å velge lokalisering og å starte fase 2. I fase 2 skal bygget tegnes på valgt lokalisering.

«Ibsenbiblioteket» har som mål å ta imot 450 000 besøkende i året, hvorav 80-90% er innbyggere i Skien og omegn. Det er også et mål å nå brukergrupper i lokalbefolkningen som ikke bruker biblioteket og andre kulturtilbud i dag. Prosjektet ser en stor gevinst i tjenesteutvikling og arealeffektivisering ved å integrere innbyggerservice, NAV-funksjoner og turistinformasjon i biblioteket.

De to lokaliseringalternativene, Kulturkvartalet og Meierikvartalet, har forskjellige kvaliteter som vil få konsekvenser for videre utvikling av «Ibsenbiblioteket». Ved å plassere «Ibsenbiblioteket» i Meierikvartalet vil det bli en ny demokratisk arena, midt i den delen av byen hvor folkestrømmen går i dag. Dette gir store muligheter for ikke-planlagte besøk (drop-in) fra folk som ikke har bestemt seg for å besøke biblioteket eller en kulturinstitusjon på forhånd. Plassering i den eksisterende folkestrømmen gir også et kommersielt potensiale for kafé, galleributikk og andre tjenester. De nye funksjonene som innbyggerservice, urbant kontor og folkeverksted blir lett tilgjengelige. Handelstorget kan brukes til store events og bakgårdene til små. En bedre fysisk forbindelse mellom Meierikvartalet og Kulturkvartalet er viktig for å få til sambruk av scener og tekniske fasiliteter. Lokalisering i Meierikvartalet gir dessuten kommunen mulighet for å samarbeide med private investorer som utvikler de delene av kvartalet som ikke skal inngå i «Ibsenbiblioteket». En annen viktig kvalitet ved Meierikvartalet er at «Ibsenbiblioteket» plasseres der Ibsen ble født. Dette gir «Ibsenbiblioteket» en unik autentisitet i formidlingen av Ibsens fødested og fødeby.

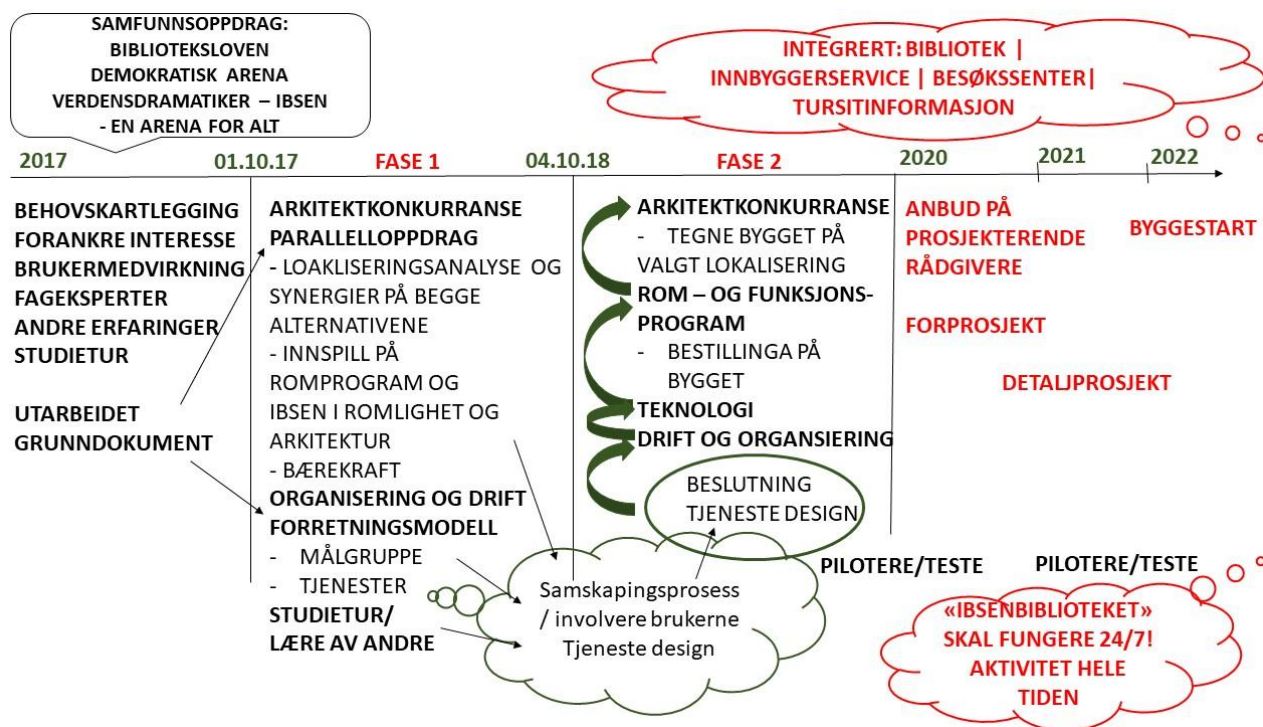
Den største styrken ved lokalisering i Kulturkvartalet er at «Ibsenbiblioteket» kan forsterke de eksisterende kulturinstitusjonene i kvartalet. Ved en lokalisering her vil Kulturkvartalet bli et tyngdepunkt for kulturformidling. Kommunen eier tomte og de andre kulturaktørene i kvartalet. Dette gjør at kommunen styrer utviklingen av kvartalet. I Kulturkvartalet kan «Ibsenbiblioteket» bli et frittstående bygg, med de mulighetene det gir for å bygge arealeffektivt. Prosjektering og bygging av et helt nytt bygg gjør det enklere å ha kontroll på byggekostnader, framdrift og logistikk. Samtidig krever lokalisering i Kulturkvartalet at parken rustes opp og at trappa snus, som anbefalt i parallelloppdraget. Det vil også være nødvendig å jobbe med utforming av Skistredet for å knytte Kulturkvartalet tettere på bylivet. Disse tiltakene vil likevel ikke gi det nye «Ibsenbiblioteket», som har lav terskel for deltakelse som en av sine kjerneverdier, faktisk universell tilgjengelighet til kollektivknutepunktet på Landmannstorget.

For å kunne hente ut synergier ved en lokalisering i Kulturkvartalet må både driftsformen av Ibsenhuset og organisering av samarbeidet i Kulturkvartalet utredes videre. Aktuelle tema er felles soner og funksjoner, delvis felles programmering (planlegge arrangementer og aktiviteter), deling av kompetanse, teknisk utstyr og felles markedsføring av kvartalet.

Utvikling av utearealene, med park, trapp og gateløp, bør følge framdriften i prosjektet ved en lokalisering i Kulturkvartalet. Parken bør utvikles og integreres bedre med «Ibsenbiblioteket» og Ibsenhuset og brukes til store events og som en park for hverdagslivet/aktivitetene i biblioteket. Disse kostnadene er ikke utredet eller beregnet med i prosjektet.

Saksfremstilling/saksutredning

29.08.17 vedtok formannskapet å dele arkitektkonkurransen i to faser; fase 1 med lokaliseringsanalyse på begge lokaliseringalternativene, innspill på Ibsen i rom og arkitektur og bærekraft. I fase 2 skal bygget tegnes på valgt lokalisering. Prosjektet er lagt opp med en innovativ prosess for å lykkes med å utvikle et nytt unikt tilbud, der intensjonen om at Ibsen skal integreres i helheten og i arkitektur blir materialisert. Prosessen er også lagt opp åpen med stor grad av brukermedvirkning, involvering og samskaping. Der folk deltar aktivt i planleggingen av de nye tjenestene den nye institusjonen skal levere. Dette gir også rom for å jobbe tettere med leverandører og innovative anskaffelser. Der prosjektet kan teste ut og pilotere både tjenester, formidlingsopplegg og publikumsopplevelser. Denne prosessen vil være med å sikre nyskaping og innovasjon, som igjen legger grunnlaget for ekstern finansiering. Modellen under viser hvordan de ulike fasene i prosjektet griper inn i hverandre.

Fase 1 av arkitektkonkurransen er nå gjennomført, resultatene står stilt ut i Hedvigs hybel fram til 8. oktober.

I fase 1 av arkitektkonkurransen har 3 arkitektteam arbeidet parallelt i en åpen prosess, det er avholdt oppstartsseminar, midtvegsseminar og leveranseseminar. Formannskapet og bystyret var invitert til midtvegsseminar og leveransepresentasjonen. Lag 1 og 2 har arbeidet med analyser og synergier på begge lokaliseringsovervalgene. Alle tre arkitektteamene har arbeidet med innspill til romprogram og hvordan Ibsens-prinsipper kan materialisere seg romlig og arkitektonisk og lag 3 har arbeidet med bærekraft.

Spesielt arbeidet med lokaliseringsovervalgene ligger til grunn for vurderingene knyttet til valg av lokalisering, men resultatene fra innhold, Ibsen og bærekraft spiller også inn på hvilken lokalisering som anbefales. Det er utarbeidet en evalueringsrapport fra fase 1 av arkitektkonkurransen, i samarbeid med Norske arkitekters landsforbund og Telemark arkitektforening. Evalueringsrapporten blir en publikasjon i serien Norske arkitektkonkurranser. Evalueringsrapporten ligger som vedlegg til saken. Heftene fra arkitektteamene er vedlagt saken, og resultatene er gjort tilgjengelig som en utstilling.

I prosjektplanen for hovedprosjektet er denne visjonen vedtatt i Bystyret 15.12.2016; «Ibsenbiblioteket» skal være åpent, demokratisk, relevant, modig, mangfoldig og ujalte. Det skal ha lav terskel for besøk og deltakelse, men høyt kvalitet på innhold og kompetanse.

«Ibsenbiblioteket» i Skien skal bli et nasjonalt formidlings- og opplevelsessenter for arbeidet med Henrik Ibsens litteratur og diktning.

Denne visjon ligger til grunn for utviklingen av «Ibsenbiblioteket» og er utdypet videre i disse målene:

- Være et kraftsenter på kunnskapsutvikling, litteratur, formidling og demokratiutvikling i regionen. Og la disse delene forsterke hverandre. Til livslang læring.
- Drive nyskapende formidling av Henrik Ibsens liv og verker integrert i biblioteket.
- Være kommunens ansikt utad, en samfunns-los i et komplisert samfunn.
- Være en attraktiv arena for samskaping. Et fleksibelt og dynamisk sted for alle som ønsker viten, inspirasjon og personlig vekst. Et unikt sted for samarbeid og entreprenørskap.
- Være et forbilde på hvordan bærekraft, både sosiokulturell, miljø- og klima og økonomisk bærekraft, er en integrert del av bygget, innholdet og driften.

Et sentralt premiss i prosjektet er at «Ibsenbiblioteket» både skal skape synergier for byen og at biblioteket skal ta opp i seg byens særpreg, identitet og historie: «Bygget må synes i byen – og byen må synes i bygget». Ettersom «Ibsenbiblioteket» ikke er et samlokaliseringsovervalg, der eksisterende virksomheter skal plasseres ved siden av hverandre under samme tak, men etableringen av en ny institusjon der funksjonene utgjør en felles helhet, må bygget planlegges innenfra og ut. Dette vil gi en ny type institusjon, med nye tjenester. Dette vil gi et utvidet og bedre tilbud til befolkningen og besøkende, det vil gi arealeffektivisering (at vi bruker arealene mer) og om bygget blir planlagt riktig vil man få mer aktivitet uten å øke driftsbudsjettet tilsvarende (eksempelvis i Århus på Dokk1 er ca. 60% av aktiviteten er via ulike typer partnerskap med eksterne).

Det er spesielt fellesarealene som alle (biblioteket, servicesentret, turistinformasjonen, NAV og formidlingsentret) kan bruke som vil være innovasjonen i prosjektet og gi en ny type arena for samhandling med kommunen. For eksempel vil formidling av politiske vedtak og reguleringsplaner i tidlig fase gi helt nye muligheter. Her kan man bruke moderne teknologi som VR-lab (virtual reality – lab) og 3D programmering. Arkitekter i dag prosjekterer i 3D og en institusjon med kompetanse på formidling i verdensklasse, som «Ibsenbiblioteket» skal være, vil kunne ha utstyr og kompetanse på å formidle planprosesser og politiske vedtak med helt nye virkemidler. Integreringen av nye og utvidede tjenester som innbyggjerservice (inkludert veiledning av NAV-tjenester), utstyrssentralen, turistinformasjon og urbant kontor. Denne innovasjonen er også et viktig poeng knyttet til ekstern finansiering av bygget.

For å skape en helstøpt institusjon som ivaretar alle funksjonene og visjonene bak «Ibsenbiblioteket», har prosjektet arbeidet med og fått innspill til hvordan Ibsen og prinsipper knyttet til Ibsen kan inngå i helheten fra starten (Ibsen-prinsippene er et dokument utarbeidet av prosjektet høsten 2017, som underlag til fase 1 arkitektkonkurranse. Bakgrunnen for dokumentet

var å gi arkitektteamene en introduksjon til Ibsen, med utvalg av prinsipper og strategier som er viktige for denne satsingen). Dokumentet med Ibsen-prinsipper ligger som vedlegg til saken. Det å integrere Ibsen-tematikk i prosjektet, både arkitektonisk, romlig og i utstillinger er et viktig premiss for å utløse eksterne midler på investering. Denne dimensjonen kan finne sin form uavhengig av lokalisering, men vil få fram det autentiske med Skien som Ibsens fødested i Meierikvartalet.

Effektmålene som ligger til grunn i prosjektet, som er utarbeidet i forprosjektet, og vedtatt som en del av prosjektplanen 15.12.16 er;

«Ibsenbiblioteket» skal gi økt samfunnsengasjement og økt demokratisk deltakelse i regionen. Det skal bidra til økt stolthet over byen og byens identitet.

I tillegg skal det føre til:

- Mer besøk i biblioteket
- Mer liv i sentrum og økt bruk av tilstøtende byrom
- Nye brukergrupper og brukere av biblioteket
- Økt variasjon i formidlingsmåter ved biblioteket
- Økt interesse, kunnskap og oppmerksomhet omkring Ibsens liv, verk og betydning
- Økt fellesskap og sosial interaksjon
- Øke barn og unges nysgjerrighet og kunnskap
- Nasjonal oppmerksomhet og interesse omkring Ibsensatsingen til alle kultur- og kunnskapsaktører i Skien
- At Skien blir det selvfølgelige sentrumet for Ibsenformidling og Ibsenturisme
- Øke Skiens attraktivitet som reisemål

Det er satt i gang et arbeid med en forretningsmodell for den nye institusjonen, i dette arbeidet er det satt et overordnet besøksmål på 450 000 besøkende i året, inkludert besøkende til det helårsåpne tilbudet som formidlingsarena for Ibsen. Dette besøksmålet er satt med bakgrunn i disse vurderingene: Det har de siste årene vært i gjennomsnitt 150 000 besøkende totalt til Skien bibliotek hvor ca. 120 000 av dem har besøkt biblioteket i sentrum. De besøkende representerer hele Skiens befolkning med et tyngdepunkt blant barn og småbarnsfamilier og voksne i alderen 40-65 år. Servicesenteret har et årlig besøk på ca. 25 000 besøkende. Dette inkluderer ca. 1500 turister som oppsøker turistinformatjonen, hovedsakelig sommertid. I tillegg kommer de som bruker utstyrssentralen. Det er ca. 1800 brukere i året. I veiledningssenteret til NAV er det ca. 10 000 brukere årlig.

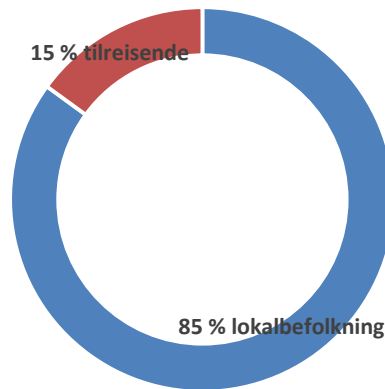
Totalt utgjør dette i overkant av 150 000 årlig besøkende på de tre arenaene i dag. Hvis vi doblet disse tallene kommer vi på ca. 300 000 besøkende i året. I tillegg skal vi etablere et nytt helårsåpent formidlingssenter for Henrik Ibsen integrert i den nye institusjonen.

Hvis vi ser til sammenlignbare byer er Bodø (med 50 000 innbyggere) interessant. Bodø åpnet nytt bibliotek i 2014 (samlokalisert med konserthuset), og har stabilisert seg på 400 000 besøkende i året. I Tønsberg (med 42 000 innbyggere) har de 288 000 besøkende i året (biblioteket har eget bygg som åpnet i 1992). Skiens hovedbibliotek har de siste årene hatt et årlig besøk på rundt 120 000. Det absolutt største potensialet i økte besøkstall er å få flere av Skiens innbyggere til å bruke biblioteket mer og oftere.

Av de 450 000 besøkende i året vil de fordele seg med flest besøk av innbyggerne, deretter nærbesøk/dagsbesøk fra omkringliggende region (Telemark, Vestfold, Buskerud og Agder) og deretter turister. Vi mener disse vil fordele seg omtrent slik:

1. 85% lokalbefolkning
2. 15% dagsbesøkende fra regionen rundt og turister langveisfra

Fordeling av besøkende i "Ibsenbiblioteket"

Den største gruppen av besøkende vil være lokalbefolkningen. Det er et viktig prinsipp å forfølge at «Ibsenbiblioteket» skal være attraktivt for lokalbefolkningen. Lykkes vi med dette vil det også være attraktivt for besøkende utenbys fra.

For å tiltrekke seg nye brukergrupper og øke besøket blant eksisterende brukergrupper er det viktig å drive målrettet publikumsutvikling. I denne sammenhengen henger dette sammen med å utvikle nye tjenester og tilbud som treffer nye og aktuelle brukergrupper. Nye aktuelle brukergrupper er ungdom, menn, dagsbesøkende og turister. Mer utvidet bruk er aktuelt blant dagens kjernebrukere som barnefamilier, barn og voksne kvinner.

Prosjektet har arbeidet med en rekke kriterier, i de ulike prosessene, for å vurdere hvordan kommunen kan lykkes med å nå visjon og målene for denne nye satsingen/institusjonen og byen.

Disse kriteriene mener vi er uavhengig av lokalisering:

Innhold og romprogram

- De ibsenske temaene skal få konsekvenser både for arkitektur, form og hvordan funksjonene knyttes sammen. Det som har vært utarbeidet i fase 1 med designelementer (det fysiske) og formidlingsverktøy (håndbok, katalog) bør legges til grunn for videre arbeid.
- Formidlingen bør integreres med alle senteres funksjoner og ikke adskilles i et avgrenset betalingsområde. Dette gir potensial for nytenkning rundt publikum som deltakende heller enn observerende. Det må jobbes med en egnet driftsform som ivaretar dette prinsippet.
- En skal kunne oppleve Ibsen med ulik intensitet ut fra egne interesser/personlige preferanser. De fysiske løsningene skal trigge nysgjerrighet til å utforske Ibsen.

Bærekraft

- Langvarighet (bygge for dagens behov og samtidig være i stand til å møte fremtidens behov)
- Holdningsskapende (fremme klimavennlig, økonomisk forsvarlig og sosialt inkluderende livsstil)
- Klimanøytralt (prosesser, virksomheter eller økonomisk aktivitet som i sum ikke fører til økt CO₂-innhold i atmosfæren)
- Fleksibelt (effektivisering av areal og funksjoner gjennom flerbruk og strategisk samarbeid)
- Folkehelse (gjennomføre tiltak for å opprettholde, bedre og fremme befolkningens helse)

Under listes de kriteriene som skiller de to lokaliseringalternativene:

	Kulturkvartalet	Meierikvartalet
Nå nye brukergrupper/ nå ut til hele befolkningen	I dag er det ganske lik brukergruppe hos Ibsenhuset, Skiens kunstforening og biblioteket. Den største brukergruppa er 50+, og de som i utgangspunktet er interesserte i kultur. Ved en lokalisering i Kulturkvartalet blir publikumsutvikling et viktig arbeid, for å nå ut til de som ikke bruker Kulturkvartalet og biblioteket i dag.	Ved en lokalisering i Meierikvartalet vil «Ibsenbiblioteket» plasseres midt i det uformelle bylivet i sentrum. Det vil være stor mulighet til andre typer bruk av publikum enn de som er mer målrettet. Bygget og byggets funksjoner åpner seg ut mot gatene og Handelstorget. Meierikvartalet vil i større grad nå ut til nye brukergrupper og nå hele befolkningen.
Få drop inn besøk / de uplanlagte besøkene	I hovedsak planlagte besøk, det vil være mer jobb for å skape en mer mangfoldig brukergruppe hos lokalbefolkningen. Dagsbesøkende og turister vil uansett finne veien, da det ofte er planlagte besøk. Dette innebærer lite bruk av resten av sentrum.	Mulighet for mange spontane besøk på grunn av nærhet til folkestrømmen. God eksponering. Integrert næringsliv og flere drivere gir folk flere grunner for besøk. Mulighet for å flytte både egne og andres arrangementer og utstillinger ut på Handelstorget og i sentrumsgatene/gågatene hvor det er folk. Dette vil forsterke aktiviteten i gågaten. I 2015 ble det gjennomført en bylivsundersøkelse. Der det ble registrert folk som bruker bl.a. parker og møteplasser. Både Lundeparken og Handelstorget/gågata ble registrert. Disse tallene viser at det over like lang tid oppholdt seg nesten 12 ganger så mange mennesker på Handelstorget som i Lundeparken. Dette er tall som vil kunne variere i begge retninger avhengig av når registreringene blir tatt opp, men det gir en pekepinn på forskjellen på mengde folk som oppholder seg på to stedene.
Tilgjengelighet (folkestrøm, kollektiv)	Bakken er en barriere for myke trafikanter. 300 m til kollektivknutepunkt og bygarasjen. Fra de østlige og sørøstlige delene av sentrum vil ikke stigningsforholdene tilfredsstillende kravene til universell tilgjengelighet.	Lett tilgjengelig for myke trafikanter. 200 m til kollektivknutepunkt og bygarasjen. Adkomsten fra Landmannstorget via Torggata og Telemarksgata vil være universelt tilgjengelig. Det vil være hensiktsmessig å knytte Kulturkvartalet/Ibsenhuset nærmere på sentrum gjennom grep i Skistredet (blant annet snu trappa) for å sikre tilgjengelighet og

	Behov for å knytte Kulturkvartalet nærmere på resten av sentrum ved å utbedre Skistredet gate og snu trappa i enden av Skistredet. Dette vil minske den opplevde avstanden mellom Kulturkvartalet og de lavereliggende delen av sentrum.	minske opplevd avstand mellom Ibsenhuset og «Ibsenbiblioteket».
Synergier med andre byfunksjoner; gjensidig nytte og produktivt samarbeid mellom «Ibsenbiblioteket» og det formelle (næringsliv, institusjoner) og uformelle (folk flest) bylivet.	Nærhet til andre offentlige kulturinstitusjoner. Kan gi gode forhold for sambruk på arealer, felles foaje/skranke, samarbeid på programmering og innholdsutvikling. Konsserter og aktiviteter i parken (Lundeparken).	Nærhet og tetthet til folkestrømmen og næringslivet er god. Det gir god mulighet for samarbeid om arrangementer og daglig drift. Det gir potensiale for arealeffektivitet med for eksempel integrering/samarbeid med eksterne drivere av kafe og annen næring. Konsserter og aktiviteter i bakgårder og på Handelstorget i samarbeid med andre aktører i sentrum.
Byutvikling	Bygget kan bli et ikonbygg, da bygget står selvstendig ved parken. Prosjektet kan disponere hele byggebudsjettet på bygg, og ikke kjøp av tomter. Det vil være behov for kommunale investeringer i byrom (Lundeparken) for å integrere parken i bygget, til å snu trappa og oppgradere Skistredet for å knytte Kulturkvartalet tettere til sentrum.	Bygget vil være tett integrert i øvrig bygningsmasse i kvartalet og man vil kunne få bevaring av bygningsmasse. Kvalitetene i Mosaikkprosjektet med aktiv bruk av bakgårdene vil være fint å videreføre. Man må bruke kvartalsstrukturen til å skape et spektakulært bygg. Sannsynliggjør private investeringer i nærliggende eiendommer/byrom/gater/bakgårder.
Ibsen og innholdet	En lokalisering i Kulturkvartalet vil åpne for andre muligheter i romprogrammeringen, spesielt når det gjelder flyt mellom de ulike sonene. Og utvikling av synergier med Ibsenhuset på innholdssida. I kulturkvartalet kan parken trekkes inn i romprogrammeringen, og det er ingen eksisterende struktur som legger føringer for programmet. Romprogram og funksjoner definerer de arkitektoniske volumer. Større fleksibilitet i sammenhengen mellom bygg og innhold.	Det autentiske må brukes i dette alternativet. Det stedsspesifikke og her-og-nå-opplevelsen i «Ibsenbiblioteket» kan forankres historisk, der Meierikvartalet har en særlig sterk stedsautentisitet: «En verdensberømt dramatiker ble født akkurat her, i Stockmanngården ved torget i byen». Dette kan gi mulighet til å skape et bygg, designet og programmert som en reise i et miljø som er sterkt forankret i møtet med Ibsen og Skien.

Synergier med Ibsenhuset:

Som en del av denne prosessen er det kartlagt hvilke synergieffekter som kan utløses i Kulturkvartalet sammen med Ibsenhuset AS, både med ledelsen og de ansatte, samt at styret er orientert i flere styremøter gjennom det siste året. De temaene som er jobbet med er: innhold og programmering, personell og kompetanse, teknisk bygg og eiendom, økonomi, publikum og merkevare, byutvikling og uteområder.

Det vil også være synergier å hente ut mellom Ibsenhuset og «Ibsenbiblioteket» hvis lokaliseringen faller på Meierikvartalet.

Fra prosjektet sin side anbefales det en reorganiseringen av samarbeidet i Kulturkvartalet for å ta ut potensialet i kvartalet, mellom alle aktørene (Ibsenhuset, Kultur og fritid, Skien kulturskole og «Ibsenbiblioteket»). I prosessen med vurdering av endring av driftsformen av Ibsenhuset, hvis «Ibsenbiblioteket» lokaliseres i Kulturkvartalet, mener vi det bør gjennomføres en egen utredning på dette. Biblioteket har vært lokalisert i Ibsenhuset i 40 år, og det er et mye større potensiale av synergier å hente ut enn det som er realisert til nå. Fram til nå har det vært et mer teknisk leieforhold, og biblioteket har tilført Ibsenhuset besøkstall. Skal synergiene hentes ut mener prosjektet det må gjøres endringer i organiseringen av Ibsenhuset. En annen viktig dimensjon er åpningstider. Målet med «Ibsenbiblioteket» er å ha en besøksattraksjon som er åpen i helger og sommerhalvår, da Ibsenhuset ikke har aktivitet. Det vil være viktig å se på hvordan denne ambisjonen om å utvikle seg som en besøksattraksjon også får konsekvenser for programmeringen av Ibsenhuset, hvis «Ibsenbiblioteket» skal lokaliseres i Kulturkvartalet. Dette tema gjelder også ved programmering av arrangementer i parken. Hvilke løsninger som er det mest hensiktsmessige med tanke på driftsmodell av Ibsenhuset må utredes videre i tett samarbeid mellom Ibsenhuset og «Ibsenbiblioteket». Med en konkretisering av driftsform for Ibsenhuset og «Ibsenbiblioteket» i fase 2 av prosjektet. Notat om dette tema er vedlagt saken, samt uttalelse fra Ibsenhuset.

Innbyggerservice integrert i prosjektet:

Det er gjennomført en egen prosess med biblioteket, servicesentret og veiledningen hos NAV for å vurdere integreringen av et utvidet servicesenter i «Ibsenbiblioteket», og hvilke tjenester et utvidet servicesenter skal inneholde. Omtalt som innbyggerservice.

Det er i økende grad henvendelser rundt de samme tema, og for mange av de samme brukergruppene på de tre ulike veiledningsstedene i byen; servicesentret, veiledningssentret til NAV og på biblioteket. Det vil være en fordel for brukerne å få generell veiledning om kommunalt og statlig tjenestetilbud på et sted. I tillegg ser vi at brukervennlige digitale løsninger både på NAV sine nettsider og Skien kommune sine nettsider gjør det enklere å veilede på tvers. Det vil være det ene stedet man kan oppsøke for å få hjelp uten å ha en timeavtale. Som omtalt tidligere i saken vil det i denne fusjonen åpne seg mulighet for å ta i bruk avansert formidlingsteknologi og kompetanse i formidlingen av politiske vedtak og byutviklingsprosjekter. Gjennom en slik etablering vil kommunen legge til rette for lavterskel samfunnsdeltagelse. I tillegg vil turistinformasjonen og utstyrssentralen få gode forhold. Prosjektet anbefaler en integrering av et utvidet servicesenter i prosjektet «Ibsenbiblioteket». Notat om dette tema er vedlagt saken, samt uttalelse fra NAV Skien.

Økonomi Meierikvartalet:

Dersom Meierikvartalet velges er det ulike forretningsmodeller knyttet til et byggeprosjekt som kan velges, disse alternativene ble lagt fram for formannskapet 29.08.17:

Alternativ 1: Investor bygger og kommunen leier.

Alternativ 2: Kommune og investor danner selskap sammen.

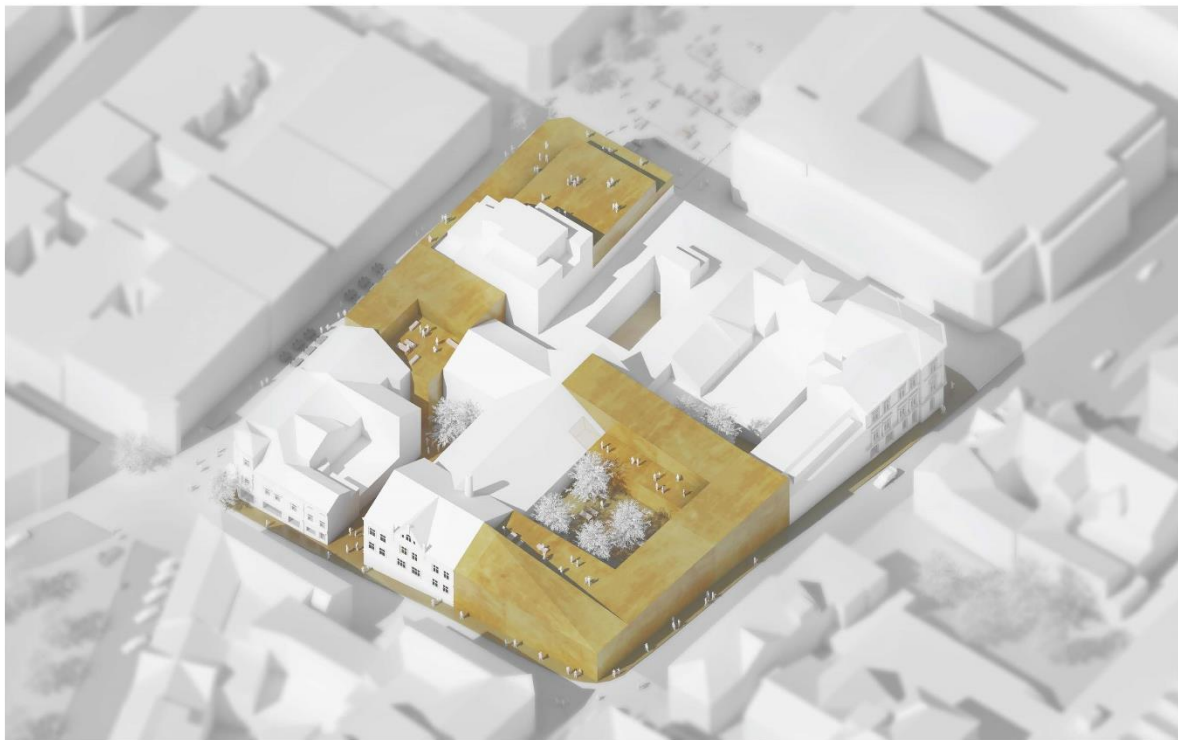
Alternativ 3: Kommunen kjøper tomter.

Prosjektet har arbeidet videre med alternativet der kommunen eier (alternativ 3). Intensjonsavtale med eierne av Meierikvartalet AS og Telemarksgata 12 (Stockmannsgården) er vedlagt saken, og et vedlegg fra Meierikvartalet AS om en mulig leieavtale på deler av arealet.

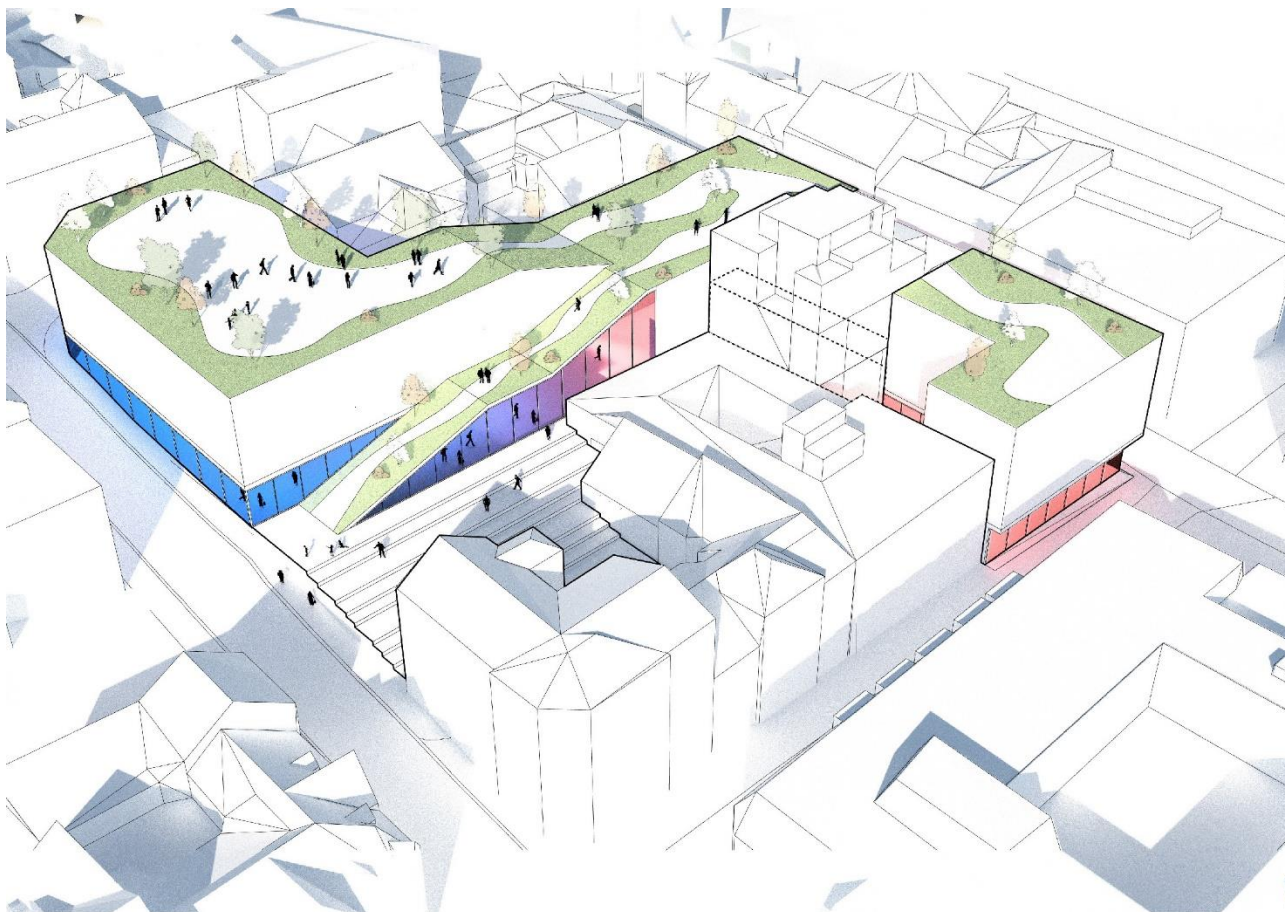
Fase 1 av arkitektkonkurransen har vist to mulighetsstudier i bruken av kvartalet, basert på reguleringsplanen og eierforhold i kvartalet:

Jaja arkitekter og Everyday studio viser muligheten med utvikle kvartalsstrukturen videre, med bruk av bakgårder. Her vil «Ibsenbiblioteket» flettes inn i kvartalet. Og noen av de eksisterende byggene blir gjenbrukt og integreres i prosjektet.

Arkitema arkitekter viser et større volum, som i større grad løfter seg ut av kvartalsstrukturen, og vil gi «Ibsenbiblioteket» et mer enhetlig volum.

Hvis kommunen skal eie, må kommunen erverve 7000 kvadratmeter i Meierikvartalet, noen bygg må rives, og de nye byggene må forholde seg til resterende bygg og hele kvartalet. Det vil være en vurdering i hvor stort gjenbruk av bygg som er hensiktsmessig, både med tanke på miljøgevinst og hva det gir av kompleksitet i byggesituasjonen. Lokalisering i Meierikvartalet vil gi mulighet for et samspill med private investorer som ønsker å utvikle de delene av kvartalet som ikke kommunen skal disponere til «Ibsenbiblioteket». De private investorene vil utvikle resterende arealer i kvartalet til bolig og handel.

Det er gjennomført en taksering av aktuelle gårds- og bruksnummer i kvartalet, av to takseringsteam. Et på oppdrag for dagens eiere og et på oppdrag for Skien kommunes eiendomsavdeling. Takseringen som er gjort på oppdrag for kommunen er basert på dette mandatet; sette en markedsverdi ut fra dagens marked basert på nettokapitalisering/kontantstrømanalyse, tekniske verdier, tomte verdier, tilstand på bygningsmassen og ut fra dagens reguleringsplan. Fra de private investorenes side er det gjennomført en prosjektvurdering av Meierikvartalet med de aktuelle gårds- og bruksnummer. Rapportene fra begge takseringene ligger vedlagt saken.

Med bakgrunn i takseringen og prosjektvurderingen som er gjennomført er prisen fra eierne satt til kr. 30 mill. for kjøp av 7000 kvm innenfor bruksnummer 3272, 3270, 1875, 1877 og 3514.

Prisen på 1. etg. i Telemarksgata 12 (Stockmanngården), bruksnummer 3840, er satt til kr. 10.5 mill. fra eier.

Skal kommunen erverve 7000 kvm i bruksnummer 3272, 3270, 1875, 1877 og 3514, samt 1. etg. i 3840 (Stockmanngården) vil kostnaden beløpe seg til kr. 40.5 mill.

Dagens eiere tilbyr en langsiktig leieavtale, med kjøpsopsjon, på deler av arealene, for å redusere usikkerheten knyttet til ekstern finansiering. Se vedlegg fra Meierikvartalet AS.

Hvilke gårds- og bruksnummer/seksjoner som endelig vil være aktuelt å kjøpe ut, vil først bli klart etter at fase 2 av arkitektkonkurransen er gjennomført. seksjonering av aktuelle kvm. blir foretatt i etterkant av arkitektkonkurransen. De aktuelle 7000 kvm skilles da ut og tilføres Skien kommune.

Rivningskostnadene vil komme i tillegg. Rivning har en kostnad pr. kvm på kr. 600,- + mva. og er ikke beregnet med i budsjetterte byggekostnader. I fase 2 av arkitektkonkurransen vil det bli klart omfanget av bygg som eventuelt må rives.

Det vil være mulig å anlegge parkeringskjeller under deler av kvartalet (1875, 3270 og 3272), med tanke på universell utforming/hc-parkering, hurtig levering, sikker sykkelparkering og håndtering av store elementer til utstyrssentralen. Parkeringskjeller er ikke med i budsjetterte kostnader på bygget. Etableringen av parkeringskjeller kan gjøres i samarbeid med investorene i kvartalet.

Alle fellesområder med adkomst, takhager og bakgårder vil også kunne etableres sammen med de private investorene. Dette er pr. i dag regulert i en intensjonsavtale mellom partene.

Planstatus Meierikvartalet:

Reguleringsplanen for Meierikvartalet ble vedtatt i april 2015. Den har formålene bolig/forretning/kontor. Et «Ibsenbibliotek» vil i hovedsak komme under formålet tjenesteyting. En utvidelse av reguleringsplanformålet vil være en kurant endring som kan tas samtidig med byggesaken i og med at kommunedelplanen for sentrum hjemler alle formål (sentrumsformål) for dette området.

Kulturminnevern

Riksantikvaren, brev datert 23.04.14. Gjennomføring av planen har høy samfunnsmessig verdi, samtidig som potensialet for å treffe på automatisk fredede kulturlag er svært lav. Derfor innstiller de på å dispensere fra den automatiske kulturminnefredningen.

Byggehøyder

Byggehøydene i reguleringsplanen gir rom for et «Ibsenbibliotek». Det kan være behov for å justere disse innbyrdes i kvartalet etter den neste fasen av arkitektkonkurransen. Det kan gjøres samtidig med formålsendringen.

Grunnforhold

Planområdet ligger delvis innenfor en kvikkleiresone. Men i laveste risikokategori. Dokumentasjon på tilstrekkelig fundamentering må foreligge til byggesaken.

Økonomi Kulturkvartalet:

I Kulturkvartalet eier kommunen tomte, og de andre store kulturaktørene i kvartalet. Dette gjør at kommunen har styringa med utviklingen av kvartalet.

Ved en lokalisering i Kulturkvartalet trenger ikke prosjektet erverve tomt, men lokalisering i Kulturkvartalet vil gi en større utfordring i å nå måltallet om 450 000 besøkende. Prosjektet ser det som nødvendig at opprustning av hele kvartalet, med utbedring av parken, snu eksisterende trapp og tiltak i Skistredet må gjennomføres i tilknytning til realisering av bygget. Slik at kvartalet knyttes nærmere resten av sentrum. Dette ble også anbefalt av begge arkitektteamene. Det er ikke gjort en utredning av disse kostnadene. Det vil være hensiktsmessig å innarbeide utomhus-tiltakene i prosjektet ved en lokalisering i Kulturkvartalet, og legges inn som en del av fase 2 arkitektkonkurranse. Kostnadene knyttet til disse tiltakene er ikke en del av byggebudsjettet slik det foreligger i dag. Gjennom fase 2 vil da disse tiltakene bli skissert og kostnadsberegnet.

I vurderingen av økonomi knyttet til plassering av «Ibsenbiblioteket» i Kulturkvartalet må man trekke inn en den negative verdien av et eventuelt salg av Brunosten. Dersom vi legger «Ibsenbiblioteket» i Meierikvartalet vil vi kunne realisere en antatt verdi på 5 millioner for Brunosten. Tomta (parkeringsplassen) i Kulturkvartalet utgjør også en verdi som kan realiseres. Den er ikke taksert. Ved å bygge på denne tomte, mister Ibsenhuset parkeringsplasser i umiddelbar nærhet.

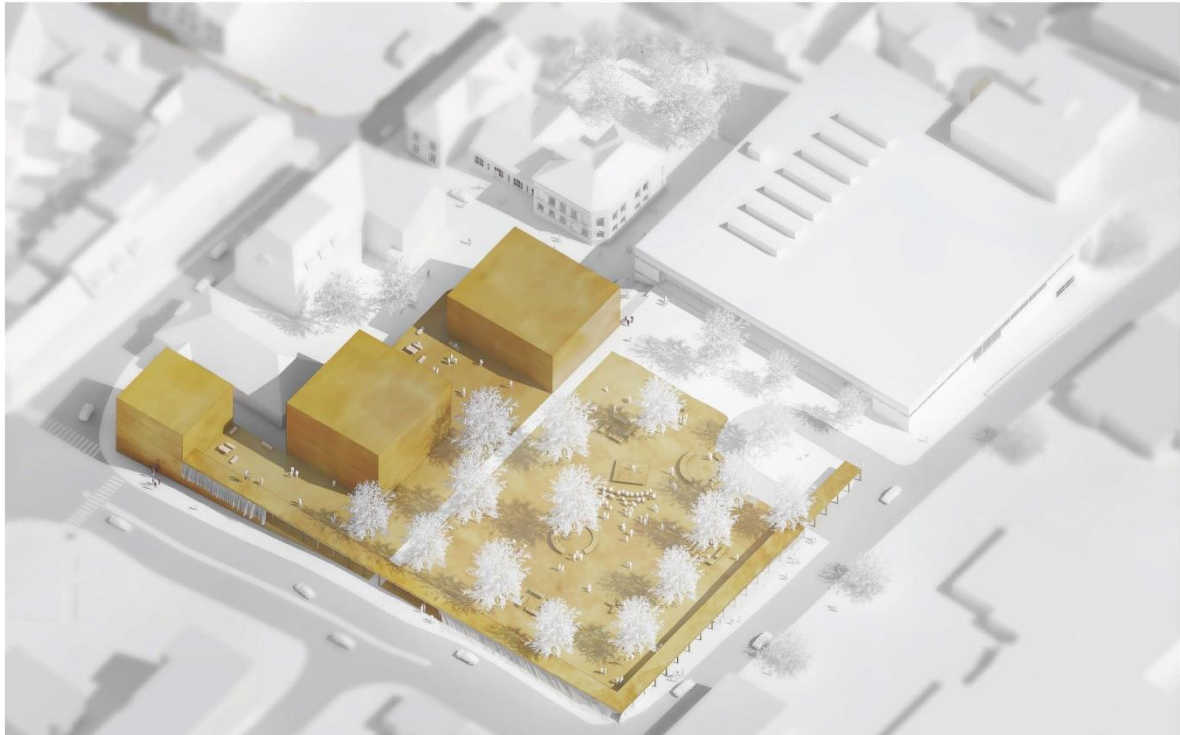
Det vil være mulig å anlegge parkeringskjeller under deler av kvartalet, med tanke på universell utforming/hc-parkering, hurtig levering, sikker sykkelparkering og håndtering av store elementer til utstyrssentralen. Parkeringskjeller er ikke med i budsjetterte kostnader på bygget, og grunnforhold må utredes videre i fase 2/regulerings- og byggesaken.

Biblioteksbygget («Brunosten») fra 60-tallet må rives. Rivning har en kostnad pr. kvm på kr. 600,- + mva., og er ikke beregnet med i budsjetterte byggekostnadene.

Kommunen står aleine om utviklingen av kvartalet, og vil ikke ha en privat investor som har en egen interesse i egne investeringer i kvartalet.

Ved en lokalisering av «Ibsenbiblioteket» i Kulturkvartalet vil dagens hovedbiblioteket trenge midlertidige lokaler i byggeperioden. Dette er en ekstrakostnad som pr. i dag ikke er beregnet med i prosjektet.

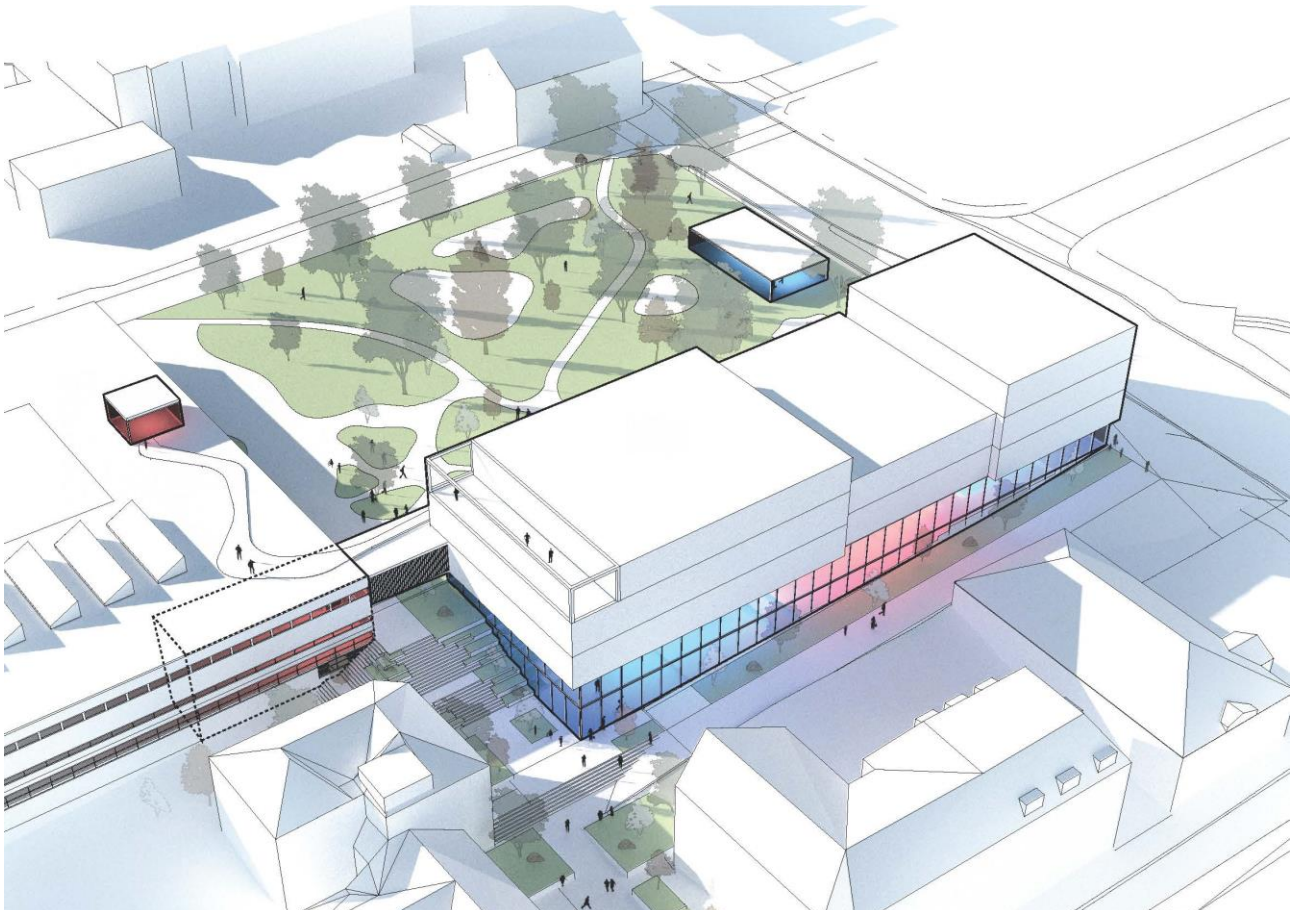
Jaja arkitekter og Everyday studio viser et mulighetsstudie der «Ibsenbiblioteket inkluderer Lundeparken, og der bygget har en felles 1. etg. som er bundet sammen med Ibsenhuset i underetasjen. Og med tre selvstendige volumer over, for å skape en samhandling med de andre byggene i kvartalet og lage nye byrom.

Ibsenbiblioteket

EVERYDAY **jaja** JAC

Arkitekma arkitekter viser en mulighet med et større volum som er bundet sammen med Ibsenhuset med en bru i 2 etg. Denne muligheten har også integrert parken i bruken av «Ibsenbiblioteket», både som en hverdagspark og til større events.

Planstatus Kulturkvartalet:

Kommunedelplan for sentrum, vedtatt juni 2011. Planens formål for dette området er kombinert formål (bolig, næring og tjenesteyting) og sentrumsformål (dvs. alle byggeformål).

Det er ikke reguleringsplan for området. Regulering kan skje parallelt med byggesaksbehandlingen og behøver ikke å forsinke denne. Bebyggbart areal er på ca 2 000 m².

Kulturminner:

Del av Middelalderbyen, på lik linje med Meierikvartalet.

Byggehøyder:

Maksimal byggehøyde er 6 etasjer.

Grunnforhold:

Planområdet ligger delvis innenfor en kvikkleiresone. Grunnforhold er ikke utredet utover det som er gjort i kommunedelplanen og må følges opp i regulerings- og byggesaken.

Økonomi investering – ekstern finansiering

For å realisere «Ibsenbiblioteket» i fullversjon med kr. 330 mill. må kommunen/prosjektet hente inn kr. 130 mill. eksternt. Hovedargumentet for denne finansieringen er å etablere et nyskapende formidlingssenter for Ibsen. Det aller viktigste grepet vi gjør for å lykkes med dette er å la Ibsens litteratur ta plass i konsept, arkitektur, romlighet, i programmering og utstillinger. Og at bygget vi bygger er godt lagt til rette for å lykkes med dette. Vi mener at vi kan klare dette på begge lokaliseringalternativene. Det vil få forskjellige uttrykk, men vil bli nyskapende, med lav terskel og god kvalitet. Ved en lokalisering i Kulturkvartalet vil den autentiske koblingen til hvor Ibsen ble født ikke være til stede. Dette har en verdi knyttet til formidling, men prosjektet mener det ikke vil gi utslag i ekstern finansiering.

Det er gjennomført avklarende møter med Kulturdepartementet og Nasjonalbiblioteket om ekstern finansiering på investering. Det er startet en prosess med Difi og programmet for innovative anskaffelser. Her får prosjektet god bistand både i forhold til prosess og dialog med leverandører og markedet, og posisjonering inn mot innovasjon i offentlig sektor som er en satsing KMD (Kommunal- og moderniseringsdepartementet) arbeider med i en ny Stortingsmelding. Det vil i fase 2 bli arbeidet aktivt med den eksterne finansieringen, der de store søknadene blir sendt når bygget er tegnet. Som et eksempel fikk Stormen i Bodø, med konserthus og bibliotek, 161 mill. i statstilskudd i 2014.

Telemark fylkeskommune har lagt inn «Ibsenbiblioteket» i Handlingsdelen til Strategi for kultur, kulturarv og bibliotek, for å sikre statlige tilskudd. Denne handlingsplanen ble vedtatt av fylkestinget i april i 2018. Ibsen som fyrtårn er også vedtatt som ett av tre fyrtårn i Telemark, de to andre fyrtårnene er folkekultur og verdensarven.

I 2028 er det 200- år siden Henrik Ibsen ble født i Skien. Det er et viktig strategisk vindu for Skien med etableringen av «Ibsenbiblioteket». Dette internasjonale jubileet vil kreve noen nye spennende formidlingstiltak, og her vil Skien posisjonere seg nasjonalt og internasjonalt med en ny litterær formidlingsarena. Det er satt i gang et forstudie på Ibsen2028, med midler fra Innovasjon Norge, der fokuset er å se på hva vi kan gjøre i Skien for å bli et attraktivt reisemål. I dette arbeidet skal vi bygge videre på alle Ibsen-aktørene i Skien. Et tett samarbeid med Telemark museum og Teater Ibsen for å utvikle Skien som en Ibsendestinasjon er selvfølgelig og nødvendig. Dette gjelder både Telemark museum med nybygg i Brekkeparken og utviklingen av Henrik Ibsen museum Venstøp, og Teater Ibsens arbeid med Ibsen Awards.

Økonomi drift

De driftskostnadene som pr. i dag er nokså sikre for den nye institusjonen («Ibsenbiblioteket») er kostnaden på investeringen på kr. 200 mill. På kulturbygg er det 50 års nedbetalingstid, og med 2% rente utgjør dette kr. 8 mill. i årlige driftskostnader (kr. 4 mill. avdrag og kr. 4 mill. i renter).

FDV (forvaltning, drift og vedlikehold) kostnadene vil utgjøre rundt kr. 5 mill. i årlige kostnader i et bygg på 7000 kvm.

Økonomien knyttet til integrering av Servicesentret i den nye institusjonen vil ikke gi økte driftskostnader knyttet til utvidede åpningstider. Med en rullerende bemanning basert på eksisterende årsverk som arbeider i servicesenteret, biblioteket og NAV i dag vil man kunne betjene det såkalte fellesområdet med innbyggjerservice fra morgen til kveld i ukedagene og i tillegg ha tilbud både lørdag og søndag uten økte driftsutgifter i form av lønn.

På investering er arealene innbyggjerservice har behov for nede i 100 kvm da veiledning uansett vil være en tjeneste i biblioteket. Den ekstra investeringskostnaden på å integrere innbyggjerservice i prosjektet er på kr. 4 mill. uten utstyrssentralen og 16 mill. med utstyrssentralen. Husleien til Servicesentret i Kaffehuset 0,65 mill. Kommunens eiendomsavdeling vil skaffe nye leietagere der.

Kostnaden på husleie for biblioteket i Ibsenhuset er på kr. 1,5 mill. i året. Denne husleiekostnaden løper ifølge Eiendomsavdelingen til 2020, men kan da forlenges på 5 år. Skien kommune må sørge for en annen leietaker/aktivitet der.

Budsjettrammen for hovedbiblioteket (biblioteket i sentrum uten filialene) og servicesentret er i dag på kr. 21 mill. dette blir videreført inn i den nye institusjonen. Dette utgjør rundt 30 årsverk. Grunnbemanningen med dagens årsverk fra biblioteket og servicesenteret legges til grunn i det videre arbeidet sammen med tilførte årsverk fra veiledningstjenesten til NAV og kulturkontoret (Ibsenformidling og formidling til barn og unge). Det må også ses på grenseopp ganger og oppgavefordeling mellom «Ibsenbiblioteket» og enhet for kultur og fritid når det gjelder tilbud til barn og unge i sentrum. Dette mener vi vil gi flere synergier. Med gode partnerskapsavtaler med lag- og foreninger mener vi det er grunnlag for økning av tilbud og aktivitet uten av driftsbudsjettet økes tilsvarende. Forutsatt at bygget får en utforming som ivaretar denne driftsmodellen.

Målet om å bli en nasjonal formidlingsarena for Henrik Ibsen, og ha åpent i helgene året rundt og på sommeren, krever riktig kompetanse og midler til produksjoner av utstillinger i verdensklasse. For å lykkes med dette vil vi trenge ny kompetanse, vi vil bygge videre på det vi har i dag og samtidig være en aktiv aktør for å finansiere produksjoner og formidlingsopplegg prosjektbasert fortløpende. De finansieringskildene som er aktuelle her, både til drift og prosjektfinansiering, er Telemark fylkeskommune, staten, Norsk kulturråd, KORO, Fritt Ord, EU prosjekt (både Kreativt Europa og Erasmus+) og samarbeid gjennom ICON by nettverket. Prosjektet er pr. i dag i gang en prosess med EU-søknad og en formidlingspilot. Piloten skal teste ut konkrete formidlingstiltak sammen med brukergrupper og publikum, og få erfaring, nå i prosjektperioden.

Et annet viktig strategisk tiltak er Ibsen2028, her vil «Ibsenbiblioteket» være et stort nasjonalt tiltak for ny litterær formidling.

Det at prosjektet er i gang med EU-prosjekter, bygger nasjonale og internasjonale nettverk, og har formidlingspiloter gående vil være svært positivt med tanke på finansiering av ekstern investering av de kr. 130 mill. Det er den nyskapende formidlingsarenaen i innhold og bygg som vil utløse midler spesielt fra Kulturdepartementet.

Alle forhold knyttet til driftsøkonomi vil bli belyst i detalj når lokalisering er valgt, det legges fram en egen sak om organisering og drift av «Ibsenbiblioteket» i 2019, jamfør vedtaket i bystyret 01.06.17 (sak 81/17 Ibsenbiblioteket - Lokalisering og videre prosess).

MVA-analyse

Det er gjennomført en MVA-analyse basert på informasjon som er tilgjengelig i fase 1 av prosjektet. Den indikerer et nivå hvor 85% av byggets bruk er av en karakter hvor kompensasjon av merverdiavgift ved oppføring, drift og påkostninger vil være berettiget. Resterende 15% av bruken gjelder aktivitet hvor rett til ordinært fradrag for mva etter Merverdiavgiftsloven kommer til anvendelse.

Det vil bli fulgt opp med en ny MVA-analyse i fase 2, når bygget er tegnet og arbeidet med organisering og drift er detaljert. I den fasen vil MVA-analysen kvalitetssikres med innleid kompetanse.

Oppsummering

Uansett hvilken lokalisering som velges for «Ibsenbiblioteket» vil denne satsingen være et løft for sentrum, for Skien by som helhet og for regionen Vestfold- og Telemark. Hvis «Ibsenbiblioteket» bygges i fullskala vil satsingen, og Skien, også posisjonere seg nasjonalt og internasjonalt.

Samtidig vil de to lokaliseringalternativene, Kulturkvartalet og Meierikvartalet, gi to forskjellige profiler til satsingen. De to kvartalene har forskjellige kvaliteter som vil få konsekvenser for videre utvikling av «Ibsenbiblioteket». Og få konsekvenser for utviklingen i de to kvartalene i sentrum, med eller uten «Ibsenbiblioteket». Det er derfor viktig å lande denne lokaliseringsbrikken, da det åpner for nye og andre prosesser i det kvartalet som ikke blir valgt og det vil gi en økt fokus og investeringslyst i områdene rundt kvartalet som blir valgt.

«Ibsenbiblioteket» bygges i langsiktig perspektiv, bygget og satsingen skal ha en levetid på 60 – 70 år. Og skal kunne endre seg i takt med samfunnsendringene. Vi er midt i en stor teknologisk utvikling og digitalisering av offentlige tjenester. Samtidig vet vi at bibliotekene har en viktig samfunnsrolle i det at de er uavhengige, verdinøytrale og kunnskapsbaserte møteplasser. Bibliotekene blir kanskje enda viktigere i framtidens samfunn med tanke på de fysiske møtene mellom folk, og livslang læring basert på de individuelle behov.

Det er mål om å nå 450 000 besøkende i året, og 80-90% av disse er lokalbefolkningen. Det er mål om å nå ut til hele befolkningen og nå nye brukergrupper. Også de som ikke bruker kulturtilbud og biblioteket i dag.

Byutvikling er en kontinuerlig prosess og i Skien 2020 er det lagt viktige strategier for utvikling av Skien sentrum. «Ibsenbiblioteket» vil tilføre sentrum, og spesielt det kvartalet som velges, stor aktivitet på ettermiddag- og kveld og helger, i tillegg til dagtid. Dette vil bidra til mangfoldig aktivitet i sentrum, som igjen bidrar til at sentrum blir trygg og attraktiv. Med formidlingsarena for Henrik Ibsen vil det også gi aktivitet på sommertid, og fungere som et nav i de lokale turistløypene da turistinformasjonen er integrert i «Ibsenbiblioteket». Ved en lokalisering i Meierikvartalet vil det støtte opp under den aktiviteten som nå er i gang rundt Handelstorget, og forsterke de kreftene som skaper aktivitet der i dag. Ved en plassering i Kulturkvartalet vil man gi Ibsenhuset og dette kvartalet en betydelig økning i besøk og etablere kvartalet som et kulturtyngdepunkt.

Meierikvartalet

Ved å plassere «Ibsenbiblioteket» i Meierikvartalet vil det ligge midt i folkestrømmen i byen. I den mest trafikkerte løypa. Dette gir også store muligheter for drop-in besøk, de uplanlagte besøkene. Dette gir og en forskjell i et kommersielt potensiale for kafè, galleributikk og tilstøtende tjenester. Den store styrken i Meierikvartalet er at «Ibsenbiblioteket» vil kunne flettes tett sammen med bylivet, både folkelivet/lokalbefolkningen, med næringslivet i sentrum og mindre kulturaktører. Den andre unike styrken i dette alternativet er at bygget blir plassert der Ibsen ble født. Dette gir noen helt spesielle formidlingskvaliteter og det kan være utslagsgivende for noen besøkende som vil oppleve Ibsen. I dette alternativet må tomtene erverves, de nye byggene må forholde seg til resterende bygg og hele kvartalet. Det vil være nødvendig å rive noen bygg og gjenbruke bygg, dette vil avklares i fase 2 av arkitektkonkurransen. Dette gir både en miljøgevinst og kan gi en spennende arkitektonisk løsning. Arealeffektivt bygg med stort fokus på miljøriktige løsninger vil vektlegges. Det å forholde seg til eksisterende bygg og strukturer kan gi større utfordringer i planleggings- og byggefasen.

Dette alternativet vil gi samspill med private investorer som ønsker å utvikle de delene av kvartalet som ikke kommunen skal disponere til «Ibsenbiblioteket».

Samhandling og samarbeid med Ibsenhuset og andre kulturaktører vil være aktuelt og viktig også ved en lokalisering i Meierikvartalet. Det vil også være hensiktsmessig å jobbe med utforming av Skistredet og gjøre grep som knytter Kulturkvartalet tettere på bylivet selv om «Ibsenbiblioteket» blir etablert i Meierikvartalet. Dette vil også være flere synergier mellom Ibsenhuset og «Ibsenbiblioteket» med en lokalisering i Meierikvartalet.

Handelstorget kan brukes til store events og bakgrådene til små.

Ved en plassering av «Ibsenbiblioteket» i Meierikvartalet vil «Ibsenbiblioteket» mer naturlig etableres som en ny moderne demokratisk arena, mitt i bylivet. De nye funksjonene som innbyggjerservice, urbant kontor og folkeverksted blir lett tilgjengelig og nye typer samarbeid kan utvikles. Meierikvartalet vil gi «Ibsenbiblioteket» en sentral beliggenhet med et stort bylivspotensial.

Kulturkvartalet

Den store styrken med alternativet i Kulturkvartalet er forsterking av kulturinstitusjonene i kvartalet. Ved en lokalisering her vil det bli et tyngdepunkt for kulturformidling. Kommunen eier tomte, og de andre store kulturaktørene i kvartalet, dette gjør at kommunen har styringa med utviklingen av kvartalet. På denne tomte blir bygget et frittstående bygg, det vil det være potensiale for å bygge arealeffektivt og med stort fokus på miljøriktige løsninger i alle ledd. Det er usikkerhet knyttet til grunnforhold. Ved å prosjektere og bygge et helt nytt bygg er det enklere å ha kontroll på byggekostnader, framdrift og logistikk.

Samtidig vil det i dette alternativet kreve at parken rustes opp og at trappa snus, som anbefalt. Det vil også være nødvendig å jobbe med utforming av Skistredet og gjøre grep som knytter Kulturkvartalet tettere på bylivet. Disse tiltakene, med å utbedre Skistredet og snu trappa opp til Ibsenhuset, vil ha en effekt på den opplevde tilgjengeligheten. Det vil likevel ikke gi universell tilgjengelighet fra kollektivknutepunktet på Landmannstorget til det nye «Ibsenbiblioteket», som har lav terskel for deltakelse som en av sine kjerneverdier. Prosjektet ser en stor gevinst i tjenesteutvikling for befolkningen og arealeffektivisering ved å integrere innbyggjerservice, NAV-funksjoner og turistinformasjon i biblioteket.

Utomhustiltakene, med park, trapp og gateløp, bør følge framdriften i prosjektet, for å kunne ta ut potensialet ved en lokalisering i Kulturkvartalet. Disse kostnadene er ikke utredet eller beregnet med i prosjektet.

Det å hente ut synergier i Kulturkvartalet krever også organisatoriske tiltak. Skal synergiene hentes ut mener vi at både driftsformen av Ibsenhuset og organisering av samarbeidet i Kulturkvartalet må utredes videre. Aktuelle tema er felles soner og funksjoner, delvis felles programmering (planlegge arrangementer og aktiviteter), dele på kompetanse, teknisk utstyr og markedsføring av kvartalet.

Parken bør utvikles og integreres bedre med «Ibsenbiblioteket» og Ibsenhuset og brukes til store events og som en park for hverdagslivet/aktivitetene i biblioteket.

Kommunen står aleine om utviklingen av kvartalet, og vil ikke ha en privat investor som har en egen interesse i egne investeringer i kvartalet.

Rådmannens vurdering og konklusjon

Prosjektet «Ibsenbiblioteket» har kommet til en viktig politisk milepel med denne saken, der igangsetting av fase 2 og valg av lokalisering skal vedtas. Rådmannen vurderer det slik at prosjektet har god framdrift og god forankring lokalt og nasjonalt. Tilbakemeldingen fra Nasjonalbiblioteket om at dette prosjektet har nasjonal interesse og er unikt i nasjonal sammenheng er viktige signaler for prosjektet. Det underbygger at prosjektet er nyskapende og bidrar til tjenesteinnovasjon i offentlig sektor. Fylkeskommunen har også vedtatt «Ibsenbiblioteket» som et tiltak i sin strategiske handlingsplan for kultur, kulturarv og bibliotek. Dette for å sikre statlig finansieringsbidrag. Prosjektet er nå klart for å sette i gang en aktiv og utadrettet finansieringsfase, som skal munne ut i søknader til blant annet Kulturdepartementet. Disse søknadene krever tegninger av bygget og gode beskrivelser på hvordan bygget skal bidra til nyskapende formidling av Henrik Ibsen og innovasjon i tjenestetilbudet for de besøkende.

Fase 2 av arkitektkonkurransen vil bidra til en viktig kvalitetssikring av prosjektet. Den vil gi tegninger på bygget som vil gi en revidert kostnadskalkyle. Denne vil være beregnet ut i fra tegningene på bygget, og ikke basert på erfaringstall på antall kvadratmeter og kvalitet på soner som dagens kostnadskalkyle er. Tegninger av bygget, og beskrivelser på hvordan bygget bidrar til nyskapende formidling og tjenesteinnovasjon, er det underlaget prosjektet trenger for å søke ekstern finansiering av kr. 130 mill. For å redusere økonomisk risiko ved å sette i gang fase 2 før ekstern finansiering er på plass, kan prosjektet kjøre en åpen internasjonal konkurranse der vi tydeliggjør for deltakerne at et sentralt kriterium for å vinne er skalerbarhet i konseptet. Gjennom dialog med arkitekt i etterkant av konkurransen, vil dette kunne gi et godt grunnlag for å avstemme endelig ramme for løsning. En slik dialog vil kunne gi svar på hvilke kvaliteter som prosjektet må ha for å imøtekomme de høye ambisjonene, og hvilke som kan tilpasses til prosjektets begrensninger. Dette gjør at resultatet fra arkitektkonkurransen kan brukes videre uansett i hvilken størrelsesorden

det eksterne bidraget blir. Slik vil prosjektet være fleksibelt i omfang samtidig få underlag for å arbeide med å finansiere kr. 130 mill. eksterne investeringsmidler.

Arbeidet med Ibsen2028 har og kommet et skritt videre, med et forstudie delfinansiert av Innovasjon Norge. Dette igangsettes nå i september 2018. Dette er et viktig strategisk arbeid for å sikre en nasjonal og internasjonal posisjonering av Skien, Telemark og Ibsen.

Basert på disse vurderingene anbefaler rådmannen å ta prosjektet et skritt videre og igangsette fase 2. Arkitektkonkurransen er budsjettert til kr. 1.6 mill. og ligger inne i budsjettet til hovedprosjektet. Både Telemark fylkeskommune og Nasjonalbiblioteket er med å finansierer hovedprosjektet.

For å kunne sette i gang fase 2 må lokalisering av «Ibsenbiblioteket» være avgjort. Det er gjennomført en grundig lokaliseringsanalyse, en god prosess med Ibsenhuset og gode vurderinger på intergrering av innbyggjerservice i prosjektet.

Bystyret har vedtatt en kommunal budsjetteramme på kr. 200 mill. Prosjektet er budsjettert til kr. 330 mill., i henhold til ambisjonen som et internasjonalt besøkssenter.

Lokalisering av «Ibsenbiblioteket» er et viktig tiltak i Skien 2020 og i et byutviklingsperspektiv. Fra et byutviklingsperspektiv og målet om 450 000 besøkende i året peker Meierikvartalet seg ut som den beste lokaliseringen av «Ibsenbiblioteket». Forutsatt at kommunen skal anskaffe og eie hele arealet på 7000 m² så vil dette påføre prosjektet en merkostnad på kr. 40.5 mill., da klarer ikke prosjektet å realiseres innenfor bystyrets vedtatte ramme i Meierikvartalet. Derfor anbefaler rådmannen lokalisering av «Ibsenbiblioteket» i Kulturkvartalet. Det understrekes at i dette alternativet vil det være behov for med merinvesteringer ut over byggets ramme for å nå de målsettingene som er satt for tilgjengelighet og besøk.

Effekten av saken

«Ibsenbiblioteket» er en pilot på flere felt, og vil også ha stort fokus på bærekraftige løsninger, klima og miljø. For folkehelsen vil satsingen være positiv med en lavterskel møteplass i byen. I forhold til økonomi vil det ha negativ innvirkning, samtidig som det er stort fokus på å stimulere til næringsutvikling i sentrum. I fase 1 av arkitektkonkurransen er bærekraft et av temaene prosjektet har fått innspill på, og som vil bli godt integrert i prosjektets videre utvikling.

Det vil vektlegges gode løsninger for miljø og klima i fase 2 av arkitektkonkurransen og i prosjekteringsfasen.

Det vil vektlegges god tilgjengelighet for gående og syklende.

Økonomisk vil byggingen av «Ibsenbiblioteket» medføre et investeringsbehov og en økning i driftsutgifter etter oppstart som må innarbeides i økonomiplan og driftsbudsjetter.

Perspektiv	Negativ	Nøytral	Positiv	Ingen
Konsekvens for klima på kort og lang sikt – link til sjekklister		x		
Konsekvens for miljøet på kort og lang sikt – link til sjekklister			x	
Økonomiske konsekvenser i et langt perspektiv	x			
Konsekvens for folkehelsen – link til sjekklister folkehelse			x	

Referanser

Vedlegg:

- Evalueringsrapport fase 1 av arkitektkonkurransen.
- Hefter fra lag1, lag 2 og lag 3 fase 1 arkitektkonkurransen.
- Notat - oppfølging av punkt 7 og 8 i Formannskapetets vedtak saknr 48/07 «Ibsenbiblioteket status».
- Uttalelse fra Nasjonalbiblioteket
- Uttalelse fra NAV Skien
- Uttalelse fra Ibsenhuset

- Intensjonsavtale mellom Skien kommune og Meierikvartalet AS.
- Vedlegg fra Meierikvartalet AS.
- Takstrapper av Meierikvartalet.
- Ibsen-prinsipper, utarbeidet som grunnlag for fase 1 arkitektkonkurranse.